

Det skal du vide, før du starter:

Navnet på aftægtsfolkene
Det sted, hvor aftægtskontrakten er oprettet
(Helst matrikelnummer på ejendommen, der yder aftægt)

Er aftægtsfolkene.....

Fæstebønder

Selvejere

Aftægten kan være skrevet ind i den nye fæsters fæstekontrakt.

Find ud af, hvilket gods ejendommen hører under.
Brug "**Nørlit**", som står på hylden med håndbøger i vejledningen.

Her får du at vide, hvilket gods der havde skifteretten.
Det er i det samme godsarkiv, du skal finde noget om fæstevæsnetsnet.

Slå derefter op i det blå ringbind "**Fæstearkivalier på film**"

Ringbindet står i mikrosalen i reolen ved sognenummerkortet

Aftægten kan være skrevet ind i den nye ejers skøde.
Det er en forpligtelse, der hviler på ejendommen.
Derfor er det godt at kende matrikelnummeret.

Du skal bruge den skøde- og panteprotokol, som findes i den lokale retsbetjents arkiv.

Slå sognet, hvor aftægtsfolkene bor, op i **de brune kasser** i vejledningen.
Her finder du navnet på den retsbetjent, du skal bruge.

Gå videre til de koboltblå registraturer om **tinglysning**.
De står i registraturbiblioteket under "R" - for "Retsbetjente".

Start med at se efter **realregisteret**.
Det er filmet - og her kan du se, om der er indført en aftægt på ejendommen.

Bagefter kan du bestille den originale **skøde- og panteprotokol** frem og læse selve teksten.

Skøde- og panteprotokollen skal bestilles på en **hvid bestillingsseddel**.

Tinglyste aftægtskontrakter:

Aftægter kan også være tinglyste og stå i tingbøgerne.

De findes i retsbetjentarkiverne.

Slå sognets navn op i de brune kasser for at finde ud af, hvilken retsbetjent du skal bruge.

Tingbøgerne bestilles på en **hvid bestillingsseddel** og er normalt ført kronologisk - uden register.

STATENS ARKIVER

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND
LOLLAND-FALSTER & BORNHOLM

Aftægt

Aftægt er en slags "privat pension". Det kan også kaldes undertægt, ophold eller undertag. Aftægten var forskellige ydelser, som en ny beboer i et hus eller på en gård gav til de ældre, tidligere beboere, som havde afstået eller opladt ejendommen.

Som regel blev det i familien, når fx et ældre ægtepar afstod deres gård til en datter og svigersøn mod at komme på aftægt.

Havde man ikke en gård eller et hus, havde man heller ikke mulighed for at sikre sin alderdom på denne måde. Så var der måske kun familiemedlemmers nåde og barmhjertighed - eller endnu værre: fattighuset - at se hen til.

Flæsk og begravelse

Aftægten kunne typisk bestå af madvarer og forskellig hjælp i hverdagen. Fx kunne det aftales, at aftægtsfolkene skulle have bestemte mængder mælk, smør, flæsk, ærter, rug og brændsel, foder og staldplads til et par dyr - samt hjælp til fx vask og transport. Aftægtsfolkene kunne bo i en aftægtstue og spise mm. sammen med gårdens nye folk, men man kunne også have - eller bygge - et særligt aftægtshus til de gamle.

Som regel var det også en del af aftalen, at de

gamle fik "en anstændig begravelse efter sognets skik", når de døde.

Tinglysning for en sikkerheds skyld

Både selvejere og fæstere kunne komme på aftægt. Var man fæster, skulle godsejeren godkende aftægtskontrakten.

Man kunne lave en mundtlig aftale, men man kunne også få kontrakten tinglyst. Så var man sikret, hvis der senere opstod uenighed. Afstod man gården til en datter og svigersøn, kunne man måske ikke være sikker på, om svigersønnen og en evt. ny kone var helt indstillede på at overholde aftalerne.

Sådan kan bestillingssedlen se ud:

 STATENS ARKIVER LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND LOLLAND-FALSTER & BORNHOLM		Brugt af hvem? <i>JENSEN, JENSINE</i>		Dato <i>29.02</i> Plads nr. <i>43</i>															
bestiller følgende arkivalier		TITEL (BLOKBOGSTAV)																	
Adkomststed (by, sogn, herred, amt eller region)																			
<i>Merløse-Tuse herred</i>																			
Titel (arkivalier betragtes ikke regionens)																			
<i>Skøde- og panteprotokol for Merløse-Tuse herred</i>																			
År (indt.) <i>1874-77</i>		Evt. journalnummer (suppl. nummer)		Evt. bestillingsnummer (suppl. nummer)															
<table border="1"> <tr> <td>Kan ikke udleveres:</td> <td colspan="2">Begyndt ved arkiværn</td> <td>Ukøbt</td> <td>Skadet</td> <td>Er lånt</td> <td>Er udbyt</td> </tr> <tr> <td>Eftag. af:</td> <td>Indt.</td> <td>Ek.</td> <td>FN</td> <td>Lag</td> <td>Sk.</td> <td>Følt etc. Klart</td> </tr> </table>						Kan ikke udleveres:	Begyndt ved arkiværn		Ukøbt	Skadet	Er lånt	Er udbyt	Eftag. af:	Indt.	Ek.	FN	Lag	Sk.	Følt etc. Klart
Kan ikke udleveres:	Begyndt ved arkiværn		Ukøbt	Skadet	Er lånt	Er udbyt													
Eftag. af:	Indt.	Ek.	FN	Lag	Sk.	Følt etc. Klart													
<small>Flere arkivalier (brev, papir etc.) må kun bestilles på samme sted, når de er forstøvede</small>																			